

LA PORTÀTIL.FM

Alguna cosa més que una trajectòria personal

Ramon Manent

ROMÀ SALVADOR

Caramella

50

MÚSICA I CULTURA POPULAR

*Amistat, uneix-nos!
Llibertat, deslliura'ns!
Germans, el demà serà millor!*

No té res a veure amb el repertori de LA PORTÀTIL.FM., però aquesta tornada d'una vella cançó suïssa, adaptada al català per J. Soler Amigó i O. Martorell, rebuda de veus coraleres pre i postconciliars, matèria prima de focs de camp i *beòs*, i molt cantada per la fornada escolta nascuda als anys cinquanta, és el punt de partida –i ha resultat ser el punt final– d'aquestes ratlles i de la trajectòria musical que s'esbossa en aquest escrit.

Parlar de LA PORTÀTIL.FM és parlar de Francesc Marimon i d'una constel·lació de músics-amics que en un moment o altre, en els ja

més de deu anys d'existència del grup, s'han enfilat al risc de viure la música dalt de l'escenari tal com la viu FM. Tal com la viu al menjador de casa. Amb sinceritat, bon rotllo i, sobretot, portabilitat. Del menjador a l'escenari i, com a reflex, a la plaça o a la pista, es transmet la sensació que la llibertat més absoluta permet a cada músic fer dir al seu instrument el que vol dir i com s'hi troba de bé tocant entre amics. És l'alegria del tocar amateur (= *estimador*) traslladada al *bolo*. És la facilitat de tocar el que et surt en aquell moment, de la manera que vols en aquell moment. És el contagi del qui toca engrescat i engresca el qui està tocant amb ell, o a qui ho escolta o a qui ho balla. És la música com a llenguatge viu, col·loquial, com-

prensible. No tothom, desgraciadament, és capaç, encara –i aquí hi ha la utopia– de copsar el dringar feliç que té la música executada sense pautes rígides, sense cotilla rítmica ni etiqueta comercial convencional. La música que diu coses d'un mateix. La música a mesura humana, a mesura de conversa d'amics. Però tot arribarà. I en Marimon ha començat a dir-ho, a explicar-ho.

Per al seu propòsit, lúcid i pràctic, no necessita –ni desitja– gaire embalum tècnic ni humà. Sempre en formació de quartet, i partint d'un equilibri acústic que ja funciona per si sol –al menjador de casa o a una cantonada–, el concepte de portàtil genera les dimensions i l'estètica de l'espectacle: màxim

quatre músics, els que caben en un cotxe. Cada músic, un sol instrument; és a dir, sobrietat en l'equilibri tímbric i sonor que es centra —és clar!— en el volum natural de l'acordió diatònic. Estabilitat i exigència del màxim aprofitament dels recursos de cada instrument. Bateria simplíssima, sense bombo ni goliat. Mil watts de so, i no cal més, sigui com sigui l'espai que l'espera. I una confiança absoluta en el bon rotllo que porten entre ells. «Fes el que et sembli bé, i digues el que vulguis. Cap problema». Amb aquestes premisses i aquest lema d'alta tolerància, Marimon pot fer el que més li agrada: fer música amb l'acordió diatònic. Tocar, tocar i tocar. I amb la pràctica i la passió pel diatònic, seguir aprenent i millorant en el seu ús tal com va fent des del venturós dia que, ja fa una estona, Jordi Roura l'inicià a fer-lo sonar.

Parlar de LA PORTÀTIL és parlar d'una gent que, quan són a l'escenari, tenen l'envejable llibertat d'expressar-se personalment. Amb l'instrument, la conversa i, fins i tot, la poesia. Sempre se'n desprèn tranquil·litat i complicitat. El que arriba a la gent és exactament el caliu que el grup en aquell moment i lloc és capaç de generar a partir del foc de la comunicació que viuen. I ho exposa, per la

finestreta de la quarta paret i la membrana dels *baffles*, amb tota naturalitat. No conec massa grups que donin al públic una música tan viva, tan acabada de cuinar allà mateix tan sincera.

Nascuda com a conseqüència viable de la mítica La Cobla Mínima, LA PORTÀTIL.FM manté, de l'esperit d'aquella formació pionera, l'actitud bàsica del músic de carrer, acústic i directe. L'alegria de l'aire lliure, de les distàncies curtes i dels espais no massa grans, on és possible enraonar amb els balladors, saludar-los personalment, fer-hi broma. La flexibilitat d'adaptar el repertori al que la gent demana, de fer el programa compartint les decisions amb els músics i amb els balladors. La capacitat didàctica i tremendament lúdica d'ensenyar a ballar una dansa sense necessitat de donar una classe, senzillament, fent comprendre passos i coreografia a mesura que es va ballant. La frescor dels *pupurris* improvisats, el baixar a tocar a peu pla, el contacte amistós. Sempre molt lluny de ser un producte musical estandarditzat.

El repertori de LA PORTÀTIL.FM sorprèn per la seva versatilitat. Des de la catalanitat més radical (contrapàs, ball pla, quadrilles, etc.) fins a la *patxanga* més *hortera* («El trac-

tor amarillo»), tot hi té cabuda en el difícil equilibri aconseguit entre les ganes d'agradar i el compromís de la feina que cal fer. L'eclecticisme en la tria de temes ens ha donat petites meravelles com «Sota un cirerer florit», del CD *Ball al diatònic*, o el formidable «Tico-tico», del *Complicitats*, o la impecable sardana d'en Saderra, «La Maria de les trenes». El sentiment de lluita i reivindicació (que jo matisaria com de *despertador de la desmemòria col·lectiva*) ens dóna troballes ben revitalitzades, com l'«Himne de Riego» o el pupurri antifeixista «Revolucionàries», carregat de força popular.

El continu aprenentatge que Marimon fa de l'acordió i les seves possibilitats, juntament amb la seva capacitat docent, ha estat determinant en la recuperació col·lectiva del diatònic a Catalunya. El mètode que ell mateix confeccionà, les reunions i toques d'acordionistes que ha promogut, junt amb la difusió feta per Artur Blasco, van ser i encara són estímul i guia didàctica per als nous acordionistes del diatònic. No és aquí, tampoc, el lloc d'estendre-s'hi, però ell ha estat també el primer responsable de l'eficàcia i transcendència que han tingut i tenen les Danses a la Plaça del Rei com a model de festa i participació plural.

Francesc Marimon,
Marta Sanpere, i
Emma Díaz.
Anys 90.

Meitat músic d'ofici, meitat autor-ideòleg, en Marimon malda per posar ordre en aquesta íntima contradicció. El millor és que se'n surt molt bé en els dos aspectes. Sap accontentar la gent tocant temes de gustos molt variats o, fins i tot, banals, però a la vegada comunica, a través d'un aparent caos verborreic i de gèneres barrejats, el seu missatge. Vol servir a la gent divertint-la frívolament, però a la vegada vol influir en l'evolució de les coses, de la festa, en les funcions socials de la música i en el compromís responsable. Distreu i educa. Perquè creu en la utopia i perquè, en el fons d'ell mateix, també hi ha un cristià sempre a punt de fer costat al feble, a l'oprimit, al discriminat. També hi ha un antiautoritari revoltat que vol estar amb els qui denuncien i combaten la injustícia, l'abús de poder, contra el petit o el gran feixisme de cada dia. D'altra banda, aquest valors ètics es maceren en un esperit molt sensible a la bellesa en general i molt ric en intuïcions musicals, ple de referents musicals íntimament associats a vivències, records i experiències personals i col·lectives. Personalment, crec que és en la complexitat del seu dilema i en l'esforç per fer-ne la superació i la corresponent síntesi on s'assaona la riquesa formal i la bellesa dels treballs que signa, l'atractiu de la seva activitat, la seducció que provoca, l'èxit de la seva coherent proposta artística.

LA PORTÀTIL.FM –i el seu fill primogènit, LA PORTÀTIL.BB– ha estat, és i serà molta gent i molts bons músics, molt amics. No puc relacionar tots els noms, però cal, almenys, recordar els fundadors i pares de la criatura, Francesc Tomàs, *Panxito*, Enric Badal, Carles Mas i Marcel Casellas. Vull esmentar també en Joan Daniel Tutusaus, en *Tutu*, qui, al meu parer, és en bona part coresponsable de l'arrelat costum de comentar, dialogar i, fins i tot, discutir aspectes filosòfics –o no– relacionats –o no– amb allò que està passant –o no– a dalt o a baix de l'escenari. També

*Amb en Roviretes,
1990 (Barcelona,
La Mercè).*

Marta Sampere, Michael Babinchak, Òscar Estanyol, Paul Stouthamer, Jordi Boltes, Eugeni Gil, Clara Font, Carles Elmeua, Kàtia Riera, Xavier Rocosa i un llarg etcètera, precedit pel nom de la seva companya i excel·lent –i desaprofitada– cantant, Sonsoles Santís. Alguna cosa més que una trajectòria personal.

Parlar de LA PORTÀTIL.FM és parlar d'infinitat d'actuacions que omplen d'agulles de colors el mapa de Catalunya que en Quico té a casa seva. Van des del concert o la festa familiar més convencional, casament, aniversari, etc., fins a festes de barri i actes populars, de solidaritat, reivindicatius, etc. Al marge de la seva implicació amb les Danses a la Plaça del Rei, no hi ha festival ni festivalet on LA PORTÀTIL.FM no hagi participat. Ni ha estat aliè, tampoc, a les mogudes folk més decisives a Catalunya, com el Tradicionàrius, el Solc, el FIMPT de Vilanova i la Geltrú, la Festa Major de Vilafranca, la Fira de Teatre de Tàrraga, Mercè Folk, Arsèguel, etc. Va ser present a la postguerra de Bòsnia, tocant als camps de refugiats sota

la tutela de Pallassos sense Fronteres (se'n pot consultar un minuciós informe a la seva pàgina web: <http://members.es.tripod.de/laportatilfm>).

A tot arreu, mantenint sempre aquella elegància del músic al servei de la festa, intentant trobar en tot moment allò que Marimon anomena «el tocar delicat», que vol dir amb la màxima compenetració i sensibilitat. I sempre amb aquella obstinada voluntat de crear allà on va un ambient d'amistat i llibertat al voltant de l'acordió diatònic, al voltant de la música. Aquesta és la veritable força que neix de les entranyes psíquiques d'aquest pintoresc, ballador i simpàtic personatge del qual n'esperem encara noves i agradables sorpreses. És la força que dóna el desig sincer, necessari, inevitable, de fer amics amb la música, i que fent música i fent-la viure, els qui tenim la sort de poder-la viure amb ell aprenguem a ser més lliures, més germans, més feliços. I així anar construint, de festa en festa, de trobada en trobada, de *bolo* en *bolo*, de disc en disc, un demà millor.

QÜESTIONARI LOGICOFABÍSTIC AL MESTRE DE DIATÒNIC

Per què sempre ens fas aprendre les cançons primer amb la mà dreta?

Perquè és la que fa la melodia; has d'estudiar-la ella sola fins que et convenci. Llavors li poses l'esquerra vigilant que la dreta continuï expressant-se. Tot sovint torna-la a estudiar només amb la dreta, parant l'orella.

Per què no ens ensenyes a recitar poemes a les classes de l'Aula?

Jo no ensenyo a recitar poemes, però dic que quan te n'aprens un de memòria, l'entens molt més. A les classes observo, penso i oriento portat pel convenciment i la intuïció. Sempre dubto si la gent em segueix. Sempre espero que un dia reconeguim que vaig ajudar a dur-los on ells volien.

Es pot ser antipàtic, insociable, i tocar el diatònic?

Sí, però dubto que el que em transmetis m'interessi més de mitja hora.

D'on ets? Què haguessis respost a un alcoià? I a un ianqui?

Sóc d'un país tan petit i que conec tan poc... A un d'Alcoi, com tu, li diria que toqués la «triquitrix», i a un americà com el Paul li demanaria, pel meu aniversari, unes variacions com només ell sap sobre «El cant dels ocells».

Faries una actuació despentinat i amb pantalons curts?

El dia del teu casament no et preocupis que vindré així. A LA PORTÀTIL mai hem dut uniforme, però recordo com m'encantava mirar la meva xicota quan es posava l'americana i la corbata abans d'anar a tocar. Estava guapíssima.

Tu fas música lleugera molt profunda, no?

Pobre de mi, si sabessis la feina que tinc per dissimular que només sé tocar quatre coses!

Tocant un instrument «raro», es lliga més?

Dubto que l'instrument en si serveixi per lligar, però m'és igual, perquè el que jo vull és que les noies s'enamoren de mi, encara que després em trenqui el cor no poder anar a dormir junts.

Tu ets músic?

M'agradaria ser-ho.

Com t'ho fas per tocar sardanes amb el diatònic?

M'encantava escoltar-les del meu mestre Joan Vilanó, de Premià de Mar. Un dia em va dir que ja ho podia provar jo també.

Abans tot era millor?

Abans de les ETS (Enfermetats de Transmissió Sexual), sí.

Cal saber llegir música per fer-ne?

Cal tenir sentiments i ganes d'aprendre.

A l'hospital, saben que el Dr. Marimon estudia mentre fa la guàrdia?

En tot cas, estudio entre guàrdia i guàrdia.

Les masurques i els xotis són necessaris per viure?

No gens.

Cal acomiadar-se del públic i del representant en acabar el ball?

I tant. I de tu, que veig que estàs al final: gràcies, amic.

CARLES BELDA
(un alumne del Marimon)

53

TOCADORS

LA PORTÀTIL FM

AGRAEIX les mostres de condol i suport rebudes arran de la desaparició del seu cotxe ple fins dalt.

NOTIFICA als qui no ho saben, que tot, cotxe, equip i instrumental, ha estat recuperat sa i estalvi a bastants kilòmetres de distància junt amb el lladre que ho portava.

Pobre xaval, va haver de xocar i discutir-se absurdament quan tenia un bombó que li havien servit amb safata.